

Vplyv Európskeho výboru pre ochranu údajov na kreovanie kompetencií a vymožitelnosť práva

Bieliková, M.*

BIELIKOVÁ, M.: Vplyv Európskeho výboru pre ochranu údajov na kreovanie kompetencií a vymožitelnosť práva. *Právny obzor*, 106, 2023, č. 5, s. 416–432. <https://doi.org/10.31577/pravnyobzor.2023.5.03>

Impact of the European Data Protection Board on competence creation and law enforcement. In the presented scientific article, we briefly analyze the institutional development of the European Data Protection Board. We deal with the analysis of the position of the European Data Protection Board mainly from the point of view of the creator of the European policy in the field of personal data protection, the tasks and competences that it provides mainly on a European scale. At the same time, we analyze the binding nature of decisions and guidelines issued by the European Data Protection Board. We raise the following hypothesis: „The European Data Protection Board guidelines can be considered binding on operators and affected persons and enforce their enforceability from operators and intermediaries without the use of incorporation or adaptation national legislative mechanisms. The conclusions are drawn on the basis of a summary of information arising from the applicable European and Slovak legislation, selected case law of the European Court of Human Rights and selected case law of the Court of Justice of the European Union. In correlation with the description of the decision-making activity of the Office for Personal Data Protection of the Slovak Republic in one selected agenda, namely the agenda of processing of personal data by means of CCTV devices, we conclude that in the conditions of the Slovak Republic, the legal implementation of the EDPB outputs at the national level is largely absent.

Key words: *Data Protection, GDPR (General Data Protection Regulation), The European Data Protection Board, tasks and competences, binding and enforceable*

Úvod

Priamou aplikovateľnosťou novej právnej úpravy v oblasti ochrany osobných údajov v európskom priestore od 25. mája 2018 bola zriadená relatívne nová inštitúcia *Európskeho výboru pre ochranu údajov* (ďalej aj „EDPB“ alebo „Výbor“) s odlišnými právomocami ako jej predchodca. Na rozdiel od pôvodných návrhov získala inštitúcia právnu subjektivitu a aj vybrané právne záväzné právomoci. Metódou deskripcie uvedieme primárne právomoci vyplývajúce z právnej úpravy, konkrétne v kapitole s názvom Zriadenie a postavenie EDPB ako tvorcu európskej politiky v oblasti ochrany osobných údajov, najmä v podobe uvedenia úloh, ktoré rozdelíme na tri skupiny: konzistentnosť, konzultácie a poradenstvo, usmernenia, odporúčania a najlepšie postupy. Metódou analýzy vykonáme rozbor právomocí a kompetencií a uvedením platnej právnej úpravy premostíme do aplikačnej praxe v oblasti ochrany osobných údajov v Slovenskej republike. V tejto časti na jednom konkrétnom prípade prezentujeme situáciu, keď slovenský dozorný orgán rozhoduje o právach a povinnostiach účastníkov konania. Aj prostredníctvom kon-

* Mgr. Ing. Mariana Bieliková, externá doktorandka Katedry medzinárodného práva a medzinárodných vzťahov, Právnická fakulta UK v Bratislave.

krátneho príkladu z praxe sa budeme snažiť overiť nasledujúcu hypotézu: „Usmernenia EDPB je možné považovať za záväzné voči prevádzkovateľom a dotknutým osobám a vynucovať od prevádzkovateľov a sprostredkovateľov ich vykonateľnosť bez použitia inkorporačných alebo adaptačných národných legislatívnych mechanizmov.“ Na základe prvkov syntézy vyjadríme závery, ku ktorým dospejeme.

1. Pracovná skupina pre ochranu jednotlivcov so zreteľom na spracovanie osobných údajov

V inštitucionálnom vývoji bola prvotne zriadená pracovná skupina pre ochranu jednotlivcov so zreteľom na spracovanie osobných údajov (ďalej aj „WP29“) podľa čl. 29 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 95/46/EHS z 24. októbra 1995 o ochrane fyzických osôb pri spracovaní osobných údajov a voľnom pohybe týchto údajov (ďalej aj „smernica 95/46/ES“). WP29 mala charakter poradného orgánu bez právnej subjektivity. Bola zložená zo zástupcu dozorného orgánu alebo orgánov menovaných členským štátom, zástupcu Európskej komisie (ďalej aj „EK“) a európskeho dozorného úradníka pre ochranu údajov (ďalej aj „EDPS“). Pozostávala zo zástupcu dozorného orgánu alebo z orgánov menovaných každým členským štátom a zo zástupcu orgánu alebo orgánov zriadených pre inštitúcie a orgány Spoločenstva, a zo zástupcu EK¹. V zmysle čl. 30 ods. 1 smernice 95/46/ES WP29 disponovala najmä právomocami skúmať otázky pokrývajúce uplatniteľnosť vnútroštátnych opatrení prijatých podľa smernice 95/46/ES, aby sa prispelo k jednotnej uplatniteľnosti opatrení; predkladať EK stanoviská o úrovni ochrany v Spoločenstve a v tretích krajinách; poskytovať EK poradenstvo a radiť EK o navrhovaných zmenách smernice 95/46/ES, o ďalších alebo špecifických opatreniach, aby sa zabezpečili osobné práva a slobody fyzických osôb vzhľadom na spracovanie osobných údajov a o akýchkoľvek iných navrhnutých opatreniach Spoločenstva, ovplyvňujúce tieto práva a slobody; a poskytovať stanovisko k zákonným predpisom navrhnutým na úrovni Spoločenstva. Cieľom bolo zabezpečiť jednotné uplatňovanie smernice a poskytovať EK servis, najmä vo forme predkladania odborných stanovísk k záležitostiam týkajúcim sa ochrany osobných údajov. WP29 nemala právomoc a kompetenciu prijímať záväzné rozhodnutia. V rámci svojej činnosti spravidla vydávala odporúčania² a stanoviská³ vo veciach týkajúcich sa ochrany osobných údajov v európskom priestore. Nástupcom WP 29 je EDPB.

2. Zriadenie a postavenie EDPB ako tvorcu európskej politiky v oblasti ochrany osobných údajov

2.1 Zriadenie EDPB

V záujme podpory konzistentného uplatňovania nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných

¹ Článok 29 smernice 95/46/ES.

² Článok 30 ods. 3 smernice 95/46/ES.

³ Článok 30 ods. 1 písm. b) a d) smernice 95/46/ES.

údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (ďalej aj „nariadenie 2016/679“) bol zriadený EDPB⁴ ako orgán s právnou subjektivitou⁵. Inštitucionálna reforma bola jedným z kľúčových pilierov revízie ochrany údajov v Európskej únii (ďalej aj „EÚ“), ako aj jedným z aspektov, ktoré sa ukázali ako najkomplikovanejšie pre dohodnutie na medziinštitucionálnych rokovaní o nariadení 2016/679⁶.

2.2 Postavenie EDPB

EDPB predstavuje nezávislý orgán EÚ, ktorého účelom je najmä zabezpečiť účinné a jednotné uplatňovanie pravidiel ochrany údajov v celej EÚ a podporovať spoluprácu medzi orgánmi EÚ na ochranu údajov. V kontexte EDPB ide najmä o inštitucionálnu nezávislosť, čo znamená nemožnosť vyžadovať alebo prijímať pokyny⁷. EDPB zastupuje jeho predseda⁸ a dvaja podpredsedovia volení tajným hlasovaním na funkčné obdobie piatich rokov⁹. V zmysle čl. 68 ods. 2 nariadenia 2016/679 pozostáva EDPB z vedúceho predstaviteľa jedného dozorného orgánu každého členského štátu a európskeho dozorného úradníka pre ochranu údajov, alebo ich zástupcov. V dôsledku účinnosti rozhodnutia Spoločného výboru Európskeho hospodárskeho priestoru č. 154/2018 zo dňa 6. júla 2018 publikovaného v Úradnom vestníku Európskej únie dňa 19. júla 2018 sa nariadenie 2016/679 od 20. júla 2018 uplatňuje aj v štátoch Island, Lichtenštajnsko a Nórsko. Dozorné orgány Islandu, Lichtenštajnska a Nórska – tzv. štátov EZVO (Európskeho združenia voľného obchodu) – sa v plnej miere zúčastňujú na mechanizme jednotného kontaktného miesta a mechanizme konzistentnosti s výnimkou hlasovacieho práva a práva kandidovať za predsedu a podpredsedov EDPB zriadeného nariadením 2016/679, pričom majú rovnaké práva a povinnosti ako dozorné orgány členských štátov EÚ¹⁰.

EDPB realizuje úlohy zakotvené v čl. 64, 65 a čl. 70 nariadenia 2016/679. Demonštratívne ustanovené úlohy je možné rozdeliť na tri vecné skupiny.

a) Konzistentnosť

Medzi vecnú skupinu úloh EDPB primárne patrí zaisťovanie konzistentnosti EDPB pri uplatňovaní nariadenia 2016/679 vyplývajúce z čl. 70 ods. 1 nariadenia 2016/679,

⁴ VALENTOVÁ, T., BIRNSTEIN, M., GOLAIS, J. *GDPR/Všeobecné nariadenie o ochrane osobných údajov. Zákon o ochrane osobných údajov. Praktický komentár*. 1. vyd. Bratislava : Wolters Kluwer SR, 2018, s. 298.

⁵ Článok 68 nariadenia 2016/679 a súvisiace ustanovenie recitál 139 druhá veta.

⁶ JANČIŮĚ, L. Medzinárodný zákon o ochrane osobných údajov. In *Medzinárodný zákon o ochrane osobných údajov*. Zväzok 10, 1. vyd. február 2020, s. 57 – 75. Dostupné na: <https://doi.org/10.1093/idpl/ipz021>.

⁷ VALENTOVÁ, T., BIRNSTEIN, M., GOLAIS, J. *GDPR/Všeobecné nariadenie o ochrane osobných údajov. Zákon o ochrane osobných údajov. Praktický komentár*. 1. vyd. Bratislava : Wolters Kluwer SR, 2018, s. 299.

⁸ Článok 68 ods. 3 nariadenia 2016/679.

⁹ Článok 5 ods. 1 a 2 Rokovacieho poriadku Európskeho výboru pre ochranu údajov, s. 7. Dostupné na: https://edpb.europa.eu/sites/default/files/files/file1/edpb_rop2_adopted_23112018_sk_0.pdf.

¹⁰ HUDECOVÁ, I., CYPRICHOVÁ, A., MAKATURA, I. a kol. *Nariadenie o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov/GDPR. Veľký komentár*. 2 zväzok. 2. vyd. Žilina : Eurokódex, 2020, s. 332.

spravidla formou vydávania stanovísk a riešenia sporov. EDPB ako tvorca európskej politiky v oblasti ochrany osobných údajov využíva mechanizmus konzistentnosti prostredníctvom poskytovania a vydávania stanovísk, spočívajúci predovšetkým v monitorovaní a zabezpečovaní správneho uplatňovania nariadenia 2016/679. EDPB vydá stanovisko v súlade s čl. 64 ods. 1 nariadenia 2016/679, keď má príslušný dozorný orgán v úmysle prijať opatrenie zamerané na prijatie zoznamu spracovateľských operácií, ktoré podliehajú požiadavke na posúdenie vplyvu na ochranu osobných údajov; v prípadoch návrhu, zmeny alebo rozšírenia kódexu správania v súlade s nariadením 2016/679; v prípadoch schvaľovania akreditácií orgánu, certifikačného subjektu alebo kritérií na certifikáciu; v prípade návrhu zameraného na určenie štandardných doložiek o ochrane osobných údajov; v prípade návrhu rozhodnutia zameraného na schválenie záväzných vnútropodnikových pravidiel. Súčasne s cieľom zabezpečiť správne a jednotné uplatňovanie nariadenia 2016/679 pri riešení sporov EDPB prijme záväzné rozhodnutia vo vybraných prípadoch. V prvom prípade EDPB prijme záväzné rozhodnutie, ak dotknutý dozorný orgán, v prípade a v lehote uvedenej v čl. 60 ods. 4 nariadenia 2016/679, vzniesol relevantnú a odôvodnenú námietku voči návrhu rozhodnutia vedúceho dozorného orgánu a vedúci dozorného orgánu nezohľadnil námietku alebo zamietol takúto námietku ako irelevantnú alebo nedôvodnú. V druhom prípade EDPB prijme záväzné rozhodnutie, ak existuje kompetenčný spor o príslušnosť medzi dotknutými dozornými orgánmi vo vzťahu k hlavnej prevádzkarni. A to aj v prípade, ak príslušný dozorný orgán nepožiča EDPB o stanovisko vo veciach podľa čl. 64 ods. 1 nariadenia 2016/679 alebo príslušný dozorný orgán nepostupuje podľa už takto vydaného stanoviska EDPB.

b) Konzultácie a poradenstvo

Ďalšou skupinou úloh EDPB v zmysle čl. 70 ods. 1 písm. b), c) nariadenia 2016/679 je poskytovanie konzultácií a poradenstva EK, napr. v otázkach týkajúcich sa ochrany osobných údajov v EÚ vrátane navrhovaných zmien nariadenia 2016/679, revízie právnych predpisov EÚ vo vzťahu k spracúvaniu osobných údajov, pri ktorých sa predpokladá, že sú alebo by mohli byť v rozpore s pravidlami ochrany osobných údajov v EÚ. Ďalej k uvedenej úlohe integrálne zaraďujeme poskytovanie poradenstva EK v otázkach formátu a postupov výmeny informácií medzi prevádzkovateľmi, sprostredkovateľmi a dozornými orgánmi, ak ide o vnútropodnikové pravidlá. Nezanedbateľnou úlohou je vydávanie rozhodnutí EK o primeranosti, ktoré slúžia zabezpečeniu zmluvných záväzkov a z nich vyplývajúcich primeraných a technických opatrení na prenos osobných údajov do tretích krajín alebo medzinárodných organizácií.

c) Usmernenia, odporúčania a najlepšie postupy

Tretí blok úloh vyplýva z čl. 70 ods. 1 písm. d) až n) nariadenia 2016/679 a z čl. 51 Smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/680 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov príslušnými orgánmi na účely predchádzania trestným činom, ich vyšetrovania, odhaľovania alebo stíhania alebo na účely výkonu trestných sankcií a o voľnom pohybe takýchto údajov a o zrušení rámcového roz-

hodnutia Rady 2008/977/SVV (ďalej aj „smernica 2016/680“ alebo „Policajná smernica“) a pre EDPB predstavuje kompetenciu vo forme metodologickej činnosti predstavujúcej možnosť vydávať usmernenia, odporúčania a najlepšie postupy, najmä:

1. vo veci vymazania odkazov, kópií alebo replík osobných údajov z verejne dostupných komunikačných služieb¹¹ a, ak podľa čl. 17 ods. 2 nariadenia 2016/679 prevádzkovateľ zverejnil osobné údaje a je povinný vymazať osobné údaje, so zreteľom na dostupnú technológiu a náklady na vykonanie opatrení podnikne primerané opatrenia vrátane technických opatrení, aby informoval prevádzkovateľov, ktorí vykonávajú spracúvanie osobných údajov, že dotknutá osoba ich žiada, aby vymazali všetky odkazy na tieto osobné údaje, ich kópiu alebo repliky;
2. s cieľom podnietiť konzistentné uplatňovanie nariadenia 2016/679 využíva preskúvanie z vlastnej iniciatívy alebo na základe žiadosti jedného zo svojich členov alebo na žiadosť EK¹²;
3. s cieľom podrobnejšie určiť kritériá a podmienky na rozhodnutia založené na profilovaní v súlade s podmieňovaním konzistentného uplatňovania nariadenia 2016/679¹³;
4. na konštatovanie porušenia ochrany osobných údajov a vykonanie opatrení bez zbytočného odkladu, ako aj osobitných okolností, za ktorých sa od prevádzkovateľa alebo sprostredkovateľa vyžaduje, aby príslušnému dozornému orgánu oznámil porušenie ochrany osobných údajov v súlade s podmieňovaním konzistentného uplatňovania nariadenia 2016/679¹⁴;
5. týkajúce sa okolností, za ktorých porušenie ochrany osobných údajov pravdepodobne povedie k vysokému riziku pre práva a slobody fyzických osôb podľa článku 34 ods. 1 vo forme oznámenia porušenia ochrany osobných údajov dotknutej osobe v súlade s podmieňovaním konzistentného uplatňovania nariadenia 2016/679¹⁵;
6. cieľom podrobnejšie určiť kritériá a požiadavky na prenosy osobných údajov založené na záväzných vnútropodnikových pravidlách, ktoré dodržiavajú prevádzkovatelia, a záväzných vnútropodnikových pravidlách, ktoré dodržiujú sprostredkovatelia, ako aj ďalšie potrebné požiadavky na zaistenie ochrany osobných údajov dotknutých osôb podľa článku 47 v súlade s podmieňovaním konzistentného uplatňovania nariadenia 2016/679¹⁶;
7. cieľom podrobnejšie určiť kritériá a požiadavky na prenosy osobných údajov na základe článku 49 ods. 1, ktorý predstavuje výnimky pre osobitné situácie, čiže pre prípady, ak neexistuje rozhodnutie o primeranosti alebo ak neexistujú primerané záruky¹⁷;
8. vypracúva usmernenia pre dozorné orgány, pokiaľ ide o uplatňovanie opatrení vo vzťahu k vyšetrovacím, nápravným, povolovacím a poradným právomociam dozorných orgánov a stanovenie všeobecných podmienok ukladania správnych pokút¹⁸;

¹¹ Článok 70 ods. 1 písm. d) nariadenia 2016/679.

¹² Článok 70 ods. 1 písm. e) nariadenia 2016/679.

¹³ Článok 70 ods. 1 písm. f) nariadenia 2016/679.

¹⁴ Článok 70 ods. 1 písm. g) nariadenia 2016/679.

¹⁵ Článok 70 ods. 1 písm. h) nariadenia 2016/679.

¹⁶ Článok 70 ods. 1 písm. i) nariadenia 2016/679.

¹⁷ Článok 70 ods. 1 písm. j) nariadenia 2016/679.

¹⁸ Článok 70 ods. 1 písm. k) nariadenia 2016/679.

9. s cieľom stanoviť spoločné postupy na ohlasovanie porušení tohto nariadenia fyzickými osobami podľa článku 54 ods. 2 v súlade s podmieňovaním konzistentného uplatňovania nariadenia 2016/679¹⁹;

10. nabáda k vypracovaniu kódexov správania a vytvoreniu mechanizmov certifikácie ochrany údajov a pečatí a značiek ochrany údajov podľa článkov 40 a 42²⁰.

Metodická činnosť je poskytovaná primárne vo vzťahu k dozorným orgánom. Môže byť poskytovaná aj vo vzťahu k prevádzkovateľom a sprostredkovateľom, ako aj dotknutým osobám. Jej cieľom je podpora správnej aplikačnej praxe agendy ochrany osobných údajov v európskom meradle.

3. Závaznosť rozhodnutí a usmernení vydávaných EDPB

Závazné rozhodnutia prijíma EDPB v súvislosti s úlohou zaistiť mechanizmus konzistentnosti pri riešení sporov podľa čl. 65 nariadenia 2016/679. Kompetenčné spory sú procesované v zmysle čl. 65 ods. 1 písm. a) nariadenia 2016/679, ak v prípade uvedenom v článku 60 ods. 4 dotknutý dozorný orgán vznesol relevantnú a odôvodnenú námietku proti návrhu rozhodnutia vedúceho orgánu alebo vedúci orgán zamietol takúto námietku ako irelevantnú alebo neodôvodnenú. Toto záväzné rozhodnutie sa týka všetkých záležitostí, ktoré sú predmetom relevantnej a odôvodnenej námietky, najmä pokiaľ ide o porušenie tohto nariadenia. Ďalej v zmysle čl. 65 ods. 1 písm. b) nariadenia 2016/679, ak existujú protichodné názory na to, ktorý z dotknutých dozorných orgánov je príslušný pre hlavnú prevádzkareň. A v zmysle čl. 65 ods. 1 písm. c) nariadenia 2016/679, ak príslušný dozorný orgán nepožiada EDPB o stanovisko v prípadoch uvedených v článku 64 ods. 1 alebo nepostupuje podľa stanoviska EDPB vydaného podľa článku 64. V tomto prípade môže záležitosť oznámiť EDPB ktorýkoľvek dotknutý dozorný orgán alebo Komisia. Z uvedeného je zrejmé, že EDPB je oprávnený vydať právne záväzné rozhodnutie v jasne vymedzených prípadoch. V čase vydania záväzného rozhodnutia je právna záväznosť len voči dotknutým dozorným orgánom. Dotknutý dozorný orgán (vedúci alebo ten, ktorému bola podaná sťažnosť) je povinný sa vecne a aj obsahovo vyrovnáť s vydaným záväzným konečným rozhodnutím a na základe čl. 65 ods. 6 druhej vety prijať svoje konečné rozhodnutie na základe rozhodnutia EDPB bez zbytočného odkladu a najneskôr do jedného mesiaca po tom, ako EDPB oznámil svoje rozhodnutie. Vedúci dozorný orgán alebo prípadne dozorný orgán, ktorému sa sťažnosť podala, informuje EDPB o dátume oznámenia konečného rozhodnutia prevádzkovateľovi alebo sprostredkovateľovi a dotknutej osobe. Z povahy vecí, za predpokladu, že dotknutý dozorný orgán sa v určitom alebo celom rozsahu stotožní so záväzným rozhodnutím EDPB a závery a zapracuje do svojho „vnútroštátneho“ rozhodnutia, záväznosť je prenesená do konečného rozhodnutia dotknutého orgánu. Nariadenie 2016/679 nerieši, čo sa stane v prípade, ak by dotknutý dozorný orgán (čo je svojou podstatou orgán verejnej moci suverénneho členského štátu) nečakal s vydaním konečného rozhodnutia na rozhodnutie EDPB alebo

¹⁹ Článok 70 ods. 1 písm. m) nariadenia 2016/679.

²⁰ Článok 70 ods. 1 písm. n) nariadenia 2016/679.

ak by konečné rozhodnutie nevydal vôbec, alebo v súlade s rozhodnutím EDPB²¹. Autorka Veľkého komentára k Nariadeniu o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov/GDPR, konkrétne čl. 65, Mgr. Cyprichová, predpokladá, že v takom prípade by sa mohli uplatniť ustanovenia čl. 258 a súvisiace Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej aj „ZFEÚ“), v ktorých zmysle by EK mohla začať voči dotknutému členskému štátu konanie vo veci nesplnenia preňho vyplývajúcich povinností.²² S uvedeným názorom sa nestotožňujeme pre prípad čl. 65 ods. 1 písm. a), pretože dotknutý dozorný orgán ako orgán verejnej moci v členskom štáte konajúci v podstate ako správny orgán okrem vecnej správnosti prijatia záväzného rozhodnutia by mal do konečného, tzv. vnútroštátneho rozhodnutia zakomponovať (inkorporovať alebo adaptovať) všetky špecifiká práva daného členského štátu, pretože je potrebné uvedomiť si, že právo na ochranu osobných údajov je právo, ktoré sa vždy upína na primárne právo, ktoré je uplatňované. Z toho dôvodu predpokladáme, že dotknutý dozorný orgán nemôže byť postihovaný za primeraný odklon zohľadňujúci špecifiká právnej úpravy a administratívno-právnej povahy daného členského štátu napriek snahe o konzistentnosť prístupu v oblasti ochrany osobných údajov. V prípade kompetenčného sporu podľa čl. 65 ods. 1 písm. b) a neuplatnenia postupu podľa čl. 64 ods. 1 sa čiastočne nestotožňujeme s uvedenou autorkou, pretože stanoviská EDPB sú síce metodicky jednotné a konzistentné, ale vecné oblasti, ktorých sa týkajú v jednotlivých členských štátoch, disponujú značnými špecifickými odlišnosťami a disproporcionalitou. Podporu uvedeného tvrdenia nachádzame v čl. 64 ods. 2 nariadenia 2016/679, ktorého v zmysle: *Ktorýkoľvek dozorný orgán, predseda EDPB alebo Komisia môže požiadať, aby akúkoľvek záležitosť so všeobecným uplatnením alebo s účinkami vo viac ako jednom členskom štáte preskúmal EDPB s cieľom získať stanovisko*. Aplikácia záväzného rozhodnutia sa očakáva vo viac ako jednom členskom štáte, čiže sa nepredpokladá, že záväzné rozhodnutie bude mať generálnu záväznosť pre všetky členské štáty. Uvedené je zrejme aj z povahy vecných oblastí v zmysle čl. 64 ods. 1, ku ktorým má dozorný orgán v úmysle prijať niektoré z opatrení:

1. Zoznam spracovateľských operácií, ktoré podliehajú požiadavke na posúdenie vplyvu na ochranu osobných údajov.
2. Kódex správania.
3. Akreditáciu vybraného subjektu. Certifikáciu vybraného subjektu. Prípadne určenie kritérií na certifikáciu.
4. Určenie štandardných doložiek o ochrane osobných údajov.
5. Povoľovanie zmluvných doložiek.
6. Schvaľovanie záväzných vnútropodnikových pravidiel.

Súčasne je to zrejme aj z prevažne súkromnoprávnej povahy subjektov (uvedené body 2 až 6), ktoré žiadajú príslušný dozorný orgán o schválenie, akreditáciu, povolenie alebo určenie uvedených opatrení, a pôsobia v rôznych sociálnych, spoločenských a ekonomických odvetviach (napr. Slovenská komora advokátov bude mať odlišný kódex

²¹ HUDECOVÁ, I., CYPRICHOVÁ, A., MAKATURA, I. a kol. *Nariadenie o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov/GDPR. Veľký komentár*. 2 zväzok. 2. vyd., Žilina : Eurokódex, 2020, s. 328.

²² Tamže.

správania vo vzťahu k ochrane osobných údajov ako finančná inštitúcia alebo telefónny operátor). Čo sa týka zoznamu spracovateľských operácií, ktoré podliehajú požiadavke na posúdenie vplyvu na ochranu osobných údajov podľa čl. 35 ods. 4 nariadenia 2016/679, EDPB vypracoval stanovisko k navrhovanému zoznamu a slovenský príslušný dozorný orgán, Úrad na ochranu osobných údajov Slovenskej republiky (ďalej aj „úrad“), vypracoval a zverejňuje zoznam spracovateľských operácií, ktoré podliehajú požiadavke na posúdenie vplyvu na ochranu osobných údajov podľa čl. 35 ods. 4 všeobecného nariadenia na ochranu osobných údajov. Zoznam spracovateľských operácií je v súlade s usmerneniami týkajúcimi sa posúdenia vplyvu a stanoviskom EDPB k navrhovanému zoznamu spracovateľských operácií.²³

Z uvedeného predpokladáme, že záväzné rozhodnutia EDPB sú záväzné vo vzťahu k dotknutým dozorným orgánom, avšak ich vykonateľnosť je podmienená schválením príslušného dozorného orgánu a primeraným organizačno-technickým sprístupnením oznámenia o schválení predmetného záväzného rozhodnutia alebo o schválenej verzii príslušným dozorným orgánom. Inými slovami: záväzné rozhodnutia nie sú *de iure* priamo záväzné a vynútiteľné ani voči prevádzkovateľom a sprostredkovateľom, ani voči dotknutým osobám, a *de facto* ani voči príslušným dozorným orgánom. Analogicky ako v prípade, ktorý uvádza autor Bertoth v publikácii Všeobecné nariadenie o ochrane osobných údajov vo vzťahu k dotknutému dozornému orgánu, ktorému vedúci dozorný orgán predložil návrh rozhodnutia podľa čl. 60 nariadenia 2016/679.

K uvedenému návrhu rozhodnutia dotknutý dozorný orgán má právo vyjadriť sa a náležitým spôsobom zohľadniť stanoviská vedúceho dozorného orgánu. V plnej miere súhlasíme s autorom a súčasne považujeme za potrebné uviesť, analogicky, že príslušný dozorný orgán má povinnosť sa s dôvodmi a argumentáciou uvedenou v rozhodnutiach podľa čl. 65 nariadenia 2016/679 vyrovnat' zákonným spôsobom.²⁴ Súčasne v rámci historického vývoja sa stotožňujeme s tým, ako popisuje predpoklad autorka Jančiūtė článku Medzinárodný zákon o ochrane osobných údajov, vychádzajúcom z poznámky lotyšského predsedníctva k návrhu nariadenia²⁵, v ktorom uvádza, že *úlohy rady budú musieť byť definované takým spôsobom, že ponechajú dostatočný priestor pre rozhodnutie EDPB a súčasne bude ponechaný dostatočný priestor pre implementáciu na vnútroštátnej úrovni zohľadnením vnútroštátneho práva, ak je to uplatniteľné.*²⁶ Inými slovami:

²³ Zoznam spracovateľských operácií podliehajúcich posúdeniu vplyvu na ochranu osobných údajov Slovenskej republiky. Dostupné na: https://dataprotection.gov.sk/uouu/sites/default/files/zoznam_spracovatel-skych_operacii_ktore_podliehaju_posudenu_vplyvu.pdf.

²⁴ Pozri BERTOTHY, J. a kol. *Všeobecné nariadenie o ochrane osobných údajov*. Praha : C. H. Beck, 2018, s. 104 – 105.

²⁵ Poznámka lotyšského predsedníctva: „Návrh nariadenia Európskeho parlamentu Parlamentu a Rady o ochrane jednotlivcov so zreteľom o spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takéto údaje (Všeobecné nariadenie o ochrane údajov) – Diskusná poznámka na možné limity na predkladanie prípadov EDPB, 5331 /1“ (21. január 2015) Dostupné na: <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-5331-2015-INIT/en/pdf>; prístup 9. decembra 2017, 5. Vnútroštátne pravidlá o slobode prejavu boli vychovávané ako príklad národného predmetný zákon. Článok 85 GDPR skutočne obsahuje doložku flexibility pre členské štáty pri zosúladovaní práva na ochranu osobnosti údaje s právom na slobodu prejavu a informácií.

²⁶ JANČIŪĖ, L. Medzinárodný zákon o ochrane osobných údajov. In *Medzinárodný zákon o ochrane osobných údajov*. Zväzok 10, 1. vyd., február 2020, s. 66. Dostupné na: <https://doi.org/10.1093/idpl/ípz021>.

rozhodnutie EDPB by sa malo obmedziť na výklad a uplatňovanie nariadenia 2016/679 a nemalo by obmedzovať uplatňovanie vnútroštátneho práva v prípadoch, keď je vnútroštátne právo použiteľné.²⁷

Usmernenia, odporúčania a najlepšie postupy vydávané EDPB upravené v čl. 70 ods. 1 písm. d) až n) nariadenia 2016/679 a z čl. 51 smernice 2016/680 z povahy veci nie sú priamo záväzné, skôr predstavujú metodiku najmä vo vzťahu k dozorným orgánom. Aspoň označenie a právna úprava nariadenia 2016/679 to tak indikuje. Podporu uvedené vo vzťahu k odporúčaniam nachádzame v definícii odporúčaní zverejnenej na stránke Európskej komisie: odporúčania umožňujú inštitúciám EÚ vyjadriť svoj postoj k určitej otázke a navrhnúť opatrenie bez toho, aby uložili právne povinnosti adresátom odporúčaní.²⁸ Odporúčania nie sú právne záväzné.²⁹

4. Právna úprava v Slovenskej republike

V slovenskom právnom prostredí je v agende ochrany osobných údajov priamo aplikovateľné nariadenie 2016/679. Súdny dvor Európskej únie (ďalej aj „SD EÚ“) vo veci Variola z 10. októbra 1973, C-34/73 v bode 10 konštatoval, že priame uplatňovanie nariadenia znamená, že jeho nadobudnutie účinnosti a jeho uplatňovanie v prospech osôb, na ktoré sa vzťahuje, je nezávislé od akéhokoľvek opatrenia v oblasti vnútroštátneho práva³⁰. V bode 11 je konkretizované, že členské štáty sú povinné nezavádzať opatrenia, ktoré by mohli ovplyvniť právomoc Súdneho dvora rozhodovať o akejkol'vek otázke týkajúcej sa výkladu práva Spoločenstva alebo platnosti právneho aktu inštitúcie Spoločenstva, čo znamená, že nie je prípustný žiadny postup, pri ktorom by sa zakrývala povaha právneho predpisu Spoločenstva pred tými, ktorých sa týka³¹. Zjednodušene zhrnuté: ustanovenia nariadenie by nemali byť transponované do vnútroštátnych predpisov. Nariadenie 2016/679 má generálnu všeobecnú povahu a konkrétne otázky neupravuje.

Súčasne sú v Slovenskej republike platné a účinné zákon č. 18/2018 Z. z., vyhláška Úradu na ochranu osobných údajov Slovenskej republiky č. 158/2018 Z. z. o postupe pri posudzovaní vplyvu na ochranu osobných údajov (ďalej aj „vyhláška č. 158/2018 Z. z.“) a vyhláška Úradu pre reguláciu elektronických komunikácií a poštových služieb č. 286/2022 Z. z. o národnom číslovacom pláne (ďalej aj „vyhláška č. 286/2022 Z. z.“) vo vzťahu k agende ochrany osobných údajov známa v rozsahu marketingových telefónnych služieb.

²⁷ Tamže.

²⁸ Druhy právnych predpisov. Dostupné na: https://commission.europa.eu/law/law-making-process/types-eu-law_sk.

²⁹ Tamže.

³⁰ Rozsudok Súdneho dvora vo veci Fratelli Variola S.p.A. contre Administration des finances italienne C-34/73 z 10. októbra 1973, bod 10. Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/ALL/?uri=CELEX:61973CJ0034>.

³¹ Rozsudok Súdneho dvora vo veci Fratelli Variola S.p.A. contre Administration des finances italienne C-34/73 z 10. októbra 1973, bod 11. Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/ALL/?uri=CELEX:61973CJ0034>.

5. Aplikčná prax v oblasti ochrany osobných údajov

Situáciu v slovenskej aplikčnej praxi uvedieme na príklade vo vzťahu k aplikácii spracúvania osobných údajov prostredníctvom kamerových záznamov, avšak uvedená situácia platí takmer pri všetkých usmerneniach a odporúčaniach EDPB. Napríklad neexistencia vhodnej právnej úpravy riešiacia otázku pandémie COVID-19 vo vzťahu k ochrane osobných údajov, vo väzbe na hodnotenie primeranosti a nevyhnutnosti opatrení chrániacich život a zdravie, a zároveň obmedzujúcich výkon ľudských práv,³² sa markantne prejavila v slovenskej aplikčnej praxi.

Intenzívne používanie videozariadení má obrovské dôsledky na ochranu údajov. Ovplyvňuje to aj správanie občanov. Technológie môžu obmedziť najmä možnosti anonymného pohybu a anonymného využívania služieb.³³ Okrem toho systémy videosledovania v mnohých ohľadoch menia spôsob interakcie profesionálov zo súkromného aj verejného sektora. Rastúca implementácia inteligentnej videoanalýzy prispela k vysoko výkonnému videodohľadu. Tieto analytické techniky môžu byť buď viac rušivé (napr. zložitá biometrické technológie), alebo menej rušivé (napr. jednoduché počítačové algoritmy). Otázky ochrany údajov nastolené v každej situácii sa môžu líšiť, rovnako ako právna analýza pri použití jednej alebo druhej z týchto technológií.³⁴

Aj na základe frekventovaného a moderného využívania technických prostriedkov zaznamenávajúcich obrazovo-zvukové stopy, aj na základe „nového“ nariadenia 2016/679 a aj pod vplyvom ustálenej judikatúry vo veciach spracúvania osobných údajov prostredníctvom kamerových zariadení³⁵, a aj na základe praktických skúseností z jednotlivých členských štátov, vydal EDPB aktualizované usmernenie č. 3/2019 k spracúvaniu osobných údajov prostredníctvom kamerových zariadení³⁶ (ďalej aj „usmernenie č. 3/2019“). Na margo načrtnutej aplikčnej situácie je však nutné uviesť, že nariadenie č. 2016/679, keďže má generálny charakter, neobsahuje úpravu jednotlivých inštitútov a neobsahuje ani ustanovenia o kamerových systémoch a podmienkach ich prevádzkovania v kontexte ochrany osobných údajov. Z toho dôvodu nie je nevyhnutné skonštatovať, že usmernenia EDPB nepredstavujú interpretáciu nariadenia 2016/679.

Vo veci López Riblada a iní proti Španielsku (z 9. januára 2018, č. 1874/13 a 8567/13) týkajúcej sa oblasti monitorovania zamestnancov na pracovisku v priestore prístupnom a otvorenom pre verejnosť a použitia videozáznamov z kamier, o ktorých zamestnanci neboli vopred informovaní, rozsudok predstavoval odklon od ustálenej judikatúry ESĽP

³² SVÁK, J. Obmedzovanie práva na zhromažďovanie v krízovej situácii. In *Justičná revue*. 2022, č. 5, s. 665.

³³ WAHL, T. *EDPB: Data Protection Guidelines on Video Surveillance*. 4 May 2020. Dostupné na: <https://eucrim.eu/news/edpb-data-protection-guidelines-video-surveillance/>.

³⁴ Tamže.

³⁵ Napr. Rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci López Ribalda and Others proti Španielsku [GC] no.1874/13 a 8567/13, zo dňa 9. januára 2018; rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Pery proti Spojenému kráľovstvu no. 63737/00, zo dňa 17. júla 2003 a ďalšie.

³⁶ Usmernenia 3/2019 k spracúvaniu osobných údajov prostredníctvom kamerových zariadení, verzia 2.0, prijaté 29. januára 2020. Dostupné na: https://dataprotection.gov.sk/uouu/sites/default/files/usmernenia_k_spracuvaniu_osobnych_udajov_prostrednictvom_kamerovych_zariadeni_v_2.1.pdf.

z pohľadu monitorovania zamestnancov.³⁷ Avšak vo vzťahu nami predostretej otázke týkajúcej sa potreby vnútroštátnej právnej úpravy ESLP konštatoval, že španielske právo poskytlo záruky na predchádzanie neprimeranému použitiu osobných údajov. Čiže skonštatoval, že členský štát implementoval potrebnú a nevyhnutnú právnu úpravu na vnútroštátnej úrovni a teda ESLP sa mohol a vedel pri zdôvodnení oprieť o existujúce vnútroštátne právo. Ďalej ESLP vo svojom rozhodnutí skonštatoval, že španielske súdy starostlivo vyvážili právo na súkromie zamestnancov s právom zamestnávateľa na ochranu majetku a dôkladne preskúmali opodstatnenosť videozáznamu.³⁸ Z oboch čiastkových záverov je možné dospieť k celkovému záveru, že členský štát disponoval dostatočným právnym základom, na ktorom bolo možné vec právne posúdiť.

Zvyčajné použitie bezpečnostných kamier samo osebe, či už na ulici alebo v priestoroch nákupného centra alebo policajnej stanice, ktorá slúži legitímnemu a predvídateľnému účelu podľa bodu 40 vo veci Perry proti Spojenému kráľovstvu (zo 17. júla 2003, č. 63737/00), nie je problematické z pohľadu článku 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane základných práv a ľudských slobôd (ďalej aj „Dohovor“). Pre konkrétne rozhodnutie to znamená, že závery sú plne aplikovateľné na sťažovateľovu vec, pretože poškodený inštalovaním priemyselnej kamery na verejnom mieste sledoval legitímny cieľ, t. j. ochranu svojho majetku a odhalenie páchatel'a trestného činu, ktorý sa ho osobne dotýkal. Vytvorený záznam bol následne využitý len na nevyhnutne nutný účel (dokázanie viny sťažovateľa v trestnom konaní) a nebol nijako, napr. verejným sprístupnením záznamu, znevažovaním sťažovateľa v masovokomunikačných prostriedkoch a pod.³⁹ zneužitý. Vo veci Perry proti Spojenému kráľovstvu ESLP uviedol ako jeden z dôvodov, pre ktorý rozhodol v prospech sťažovateľa, že predmetný zásah nebol v súlade so zákonom (pozn. platnými právnymi predpismi Spojeného kráľovstva), pretože polícia sa neriadila postupmi ustanovenými v príslušnom zákone: nedostala sťažovateľov súhlas alebo ho neinformovala, že kazeta bola vyrobená; ani ho neinformovala o jeho právach v tomto ohľade.⁴⁰

Ústavný rámec nevyhnutnosti právnej úpravy na vnútroštátnej úrovni je najzásadnejšie zdôvodnený v bode 103 vo veci S. a Marper proti Spojenému kráľovstvu (zo 4. decembra 2008, č. 30562/04 a 30566/04) podľa ktorého má ochrana osobných údajov zá-

³⁷ Odklon od ustálenej judikatúry, napr. rozsudok ESEP zo dňa 28. novembra 2017 vo veci Antović a Mirković proti Čiernej Hore, sťažnosť č. 70838/13, rozsudok ESEP zo dňa 12. septembra 2011 vo veci Bărbulescu proti Rumunsku, sťažnosť č. 61496/08, rozsudok ESEP zo dňa 2. júla 2018 vo veci Libert proti Francúzsku, sťažnosť č. 588/13, rozsudok ESEP zo dňa 5. októbra 2010 vo veci Köpke proti Nemecku, sťažnosť č. 420/07, rozsudok ESEP zo dňa 25. júna 1997 vo veci Halford proti Veľkej Británii, sťažnosť č. 20605/92 a rozsudok ESEP zo dňa 3. júla 2007 vo veci Copland proti Veľkej Británii, sťažnosť č. 62617/00.

³⁸ BEŇOVÁ, S. Aktuálna judikatúra ESEP v oblasti monitorovania zamestnancov. In *Zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie Bratislavské právnické fórum 2020*. Bratislava : Právnická fakulta Univerzita Komenského v Bratislave, 2020, s. 62.

³⁹ FOJT, D. Přípustnost důkazů soukromnou zvukovou či obrazovou nahrávkou v trestním řízení v aplikační praxi. In *Zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie Bratislavské právnické fórum 2019*. Bratislava : Právnická fakulta Univerzita Komenského v Bratislave, 2019, s. 61.

⁴⁰ *Bulletin oddelenia dokumentácie, analytiky a komparatistiky kancelárie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky*. č. 1 – 2/2018, VII. ročník. *Prehľad judikatúry ESLP*, s. 57. Dostupné na: <https://www.nsud.sk/data/att/0ff/69121.4b26ea.pdf>.

sadný význam pre požívanie práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života, ako to zaručuje článok 8 Dohovoru. Vnútroštátne právo musí poskytovať náležité ochranné mechanizmy, aby sa zabránilo takému použitiu osobných údajov, ktoré môže byť v rozpore so zárukami článku... Potreba týchto ochranných opatrení je o to väčšia v prípade ochrany osobných údajov, ktoré sú spracovávané automaticky, v neposlednom rade, ak sú tieto údaje využívané na policajné účely. Vnútroštátne právo by malo najmä zabezpečiť, aby tieto údaje boli relevantné a neboli nadbytočné vo vzťahu na účely, pre ktoré sú uchovávané; a aby boli zachované vo forme, ktorá umožňuje identifikáciu dotknutej osoby po obdobie nie dlhšie, ako je nutné na účely, pre ktoré sú tieto údaje uchovávané... Musí tiež poskytnúť dostatočné záruky, aby uchovávané osobné údaje boli účinne chránené pred nesprávnym použitím a zneužitím.⁴¹

Taktiež SD EÚ vo veci *Asociația de Proprietari block M5A-ScaraA, C-08/18* zo dňa 11. decembra 2019 rozhodol, že vnútroštátne ustanovenia, ktoré povoľujú inštaláciu kamerového systému v budovách na účely sledovania oprávneného záujmu zaistenia bezpečnosti a ochrany osôb a majetku, bez súhlasu dotknutých osôb, nie sú v rozpore s právom EÚ, ak spracúvanie osobných údajov vykonávané prostredníctvom predmetného kamerového systému spĺňa podmienky stanovené v čl. 7 písm. f) smernice 95/46/ES, podľa ktorého členské štáty zabezpečia, aby bolo možné osobné údaje spracovať, iba ak spracovanie je nevyhnutné na účely legitímnych záujmov, ktoré plní kontrolór alebo tretia strana alebo strany, ktorým sú údaje odhalené, s výnimkou, ak takéto záujmy sú prevýšené záujmami týkajúcimi sa základných práv a slobôd osoby pracujúcej s údajmi, ktoré potrebujú ochranu základných práv a slobôd fyzických osôb, a najmä ich právo na súkromie v súvislosti so spracovaním osobných údajov.

V usmernení č. 3/2019 EDPB analyzoval rozsah pôsobnosti, zákonnosť spracúvania, poskytovanie videozáznamov tretím stranám, spracúvanie osobitných kategórií údajov, práva dotknutej osoby, požiadavky na transparentnosť a informačnú povinnosť, technické a organizačné opatrenia, lehoty uchovávania a povinnosť vymazania a potrebu posúdenia vplyvu na ochranu údajov. Úrad zabezpečil preklad uvedeného usmernenia a jeho zverejnenie na webovom sídle úradu⁴². Usmernenie EDPB, tak ako bolo vyššie uvedené, a ako je ustanovené podľa čl. 288 ods. 5 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, nie je právne záväzné. Vo všeobecnosti nezáväzné akty (tzv. soft law) nevytvárajú práva a povinnosti a nemožno sa na ne odvolávať v súdnom konaní.⁴³ Výklad nariadenia 2016/679 neformálnym dokumentom EDPB nestačí na to, aby takýto výklad spôsobil priamu právnu záväznosť pre všetkých prevádzkovateľov. Také dokumenty, ktoré bezpochyby majú svoju hodnotu na účely uplatňovania určitých predpisov, však nemajú žiaden záväzný účinok. Jednotné uplatňovanie práva Spoločenstva je zaručené, len ak je predmetom

⁴¹ Rozsudok *S & Marper* proti Spojenému kráľovstvu (veľká komora) zo 4. decembra 2008, č. 30562/04 a 30566/04, bod 103.

⁴² Usmernenia 3/2019 k spracúvaniu osobných údajov prostredníctvom kamerových zariadení, Verzia 2.0, Prijaté 29. januára 2020, Dostupné na: https://dataprotection.gov.sk/uouu/sites/default/files/usmernenia_k_spracuvaniu_osobnych_udajov_prostrednictvom_kamerovych_zariadeni_v_2.1.pdf.

⁴³ SIMAN, M., SLAŠŤAN, M. *Právo Európskej únie, inštitucionálny systém a právny poriadok Únie s judikatúrou*. Euroiuris, 2012, s. 347.

formálnych opatrení prijatých v kontexte zmlúv⁴⁴. ESLP je spravidla k právu EÚ veľmi zdržanlivý a skôr výnimočne najmä pre ich všeobecnú povahu ho zohľadňuje vo svojich rozhodnutiach⁴⁵. Súdny dvor ich však môže použiť na účely výkladu záväzných únio- vých ustanovení.⁴⁶ Jednoduchým zverejnením odporúčania, presnejšie len odkazujúceho linku na stránku EDPB, doplnený o krátku informačnú správu, na webovom sídle úradu, nie je možné dosiahnuť právom uznanú záväznosť a následnú vynútiteľnosť.

Interný riadiaci akt úradu v podobe metodického pokynu, konkrétne ku kamerovým systémom, zverejnený na stránke úradu nie je, a či interne existuje, sa nám nepodarilo zistiť. Ak by aj existoval, metodický pokyn ktoréhokoľvek úradu, všeobecnejšie orgánu verejnej moci, nepredstavuje záväzný výklad zákona.⁴⁷ V tejto časti s autorom Potáschom plne súhlasíme a z toho dôvodu si dovoľíme jeho závery plne aplikovať aj na problematiku záväznosti predpisov v oblasti ochrany osobných údajov. Metodický pokyn predstavuje formu pomoci, eventúálne návodu subjektom, ako majú postupovať, čo a ako konať, resp. nekonať, ale metodický pokyn z povahy veci nezaväzuje ku konkrétnemu konaniu. Na webovom sídle úradu je zverejnené len spomínané usmernenie EDPB, ktoré pre prevádzkovateľov, sprostredkovateľov a dotknuté osoby záväzná nie je. Dovoľujeme si preto konštatovať, že konkrétne v prípade kamerových systémov sa v podmienkach slovenskej právnej úpravy neuplatnili vhodné legislatívne mechanizmy. Úrad nevydal vyhlášku alebo výnos, ktorými by upravil problematiku prevádzkovania kamerových zariadení a na základe ich prevádzky spracúvania osobných údajov z kamerových záznamov. Nariadenie 2016/679 a zákon č. 18/2018 Z. z. majú generálnu povahu a podmienky použitia kamerových zariadení a kamerových záznamov detailne neupravujú. Preto konštatujeme, že v slovenských pomeroch právna úprava spracúvania osobných údajov prostredníctvom kamerových systémov absentuje, pretože neexistuje právna úprava, ktorá by stanovila podmienky prevádzkovania kamerových systémov, a najmä spôsob a rozsah spracúvania osobných údajov získaných pri zaznamenávaní, prenose, sprístupňovaní a uchovávaní kamerových záznamoch.

O to zaujímavejší je postoj úradu vyjadrený v správe o stave ochrany osobných údajov za rok 2021⁴⁸ (ďalej aj „správa 2021“), v ktorej zverejnil informáciu, že z celkového počtu (61) kontrol ukončených v roku 2021 bolo 38 zameraných výhradne na kamerové systémy, čo predstavuje 56 % kontrol za kalendárny rok 2021 zameraných na spracúva-

⁴⁴ Rozsudok Súdneho dvora vo veci Hauptzollamt Bremen-Freihafen proti Waren-Import-Gesellschaft Krohn & Co. z 18. júna 1970. - Prípád 74-69, bod 9. Dostupné na: <https://eur-ex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX:61969CJ0074>.

⁴⁵ SVÁK, J. Osobné údaje v pasci verejných registrov. In *Justičná revue*. 2023, č. 5, s. 697.

⁴⁶ SIMAN, M., SLAŠŤAN, M. *Právo Európskej únie, inštitucionálny systém a právny poriadok Únie s judikatúrou*. Euroiuris, 2012, s. 347.

⁴⁷ Viac k téme: POTÁSCH, P. článok: (Vnútorná) integrita orgánu verejnej správy a legitímne očakávanía ako elementy činnosti správnych orgánov v kontexte súdneho prieskumu (Anglicko/Slovenská republika) – interpretačná komparácia, 2019. Dostupné na: <https://www.epi.sk/odborny-clanok/vnutorna-integrita-organu-verejnej-spravy-a-legitimne-ocakavania-ako-elementy-cinnosti-spravnych-organov-v-kontexte-sudneho-prieskumu-anglicko-slovenska-republika-interpretacna-komparacia.htm>.

⁴⁸ Správa o stave ochrany osobných údajov za rok 2021. Dostupné na: https://dataprotection.gov.sk/uou/sites/default/files/sprava_o_stave_ochrany_osobnych_udajov_za_rok_2021.pdf.

nie osobných údajov prostredníctvom kamerových zariadení. V správe 2021 sa uvádza, že 4 kontroly v súvislosti s kamerovými systémami boli ukončené protokolmi. V správe o stave ochrany osobných údajov za rok 2020⁴⁹ (ďalej aj „správa 2020“) úrad uviedol celkovo 65 novo zaevidovaných kontrol a súčasne informoval, že najčastejším predmetom konania o ochrane osobných údajov bolo preskúmanie, či spracúvaním osobných údajov dotknutých osôb v informačnom systéme, súčasťou ktorého boli kamery.⁵⁰ Minimálne jedna kontrola bola podľa správy 2020 ukončená protokolom, čiže podľa úradu preukázateľným pochybením prevádzkovateľa. Úrad v správe 2020 ďalej uviedol, že za sledované obdobie úrad v systéme IMI⁵¹ zaslal 12 žiadostí o spoluprácu v zmysle čl. 61 nariadenia 2016/679. Žiadosti sa týkali informácií o konkrétnych cezhraničných prípadoch, konzultácií jednotlivých prípadov alebo právneho názoru ostatných dozorných orgánov ohľadom výkladu nariadenia 2016/679. Úrad sa ostatných dozorných orgánov napríklad pýtal na výklad čl. 2 ods. 2 písm. c) nariadenia 2016/679, lehoty pri kamerách, ktoré snímajú verejné priestranstvo, identifikáciu prevádzkovateľa, resp. poskytovateľa internetovej domény, teritoriálnu pôsobnosť v súvislosti s kódexmi správania. Úrad na vzájomnú spoluprácu s inými dozornými orgánmi používal aj iné formy komunikácie ako systém IMI (email, písomná a telefonická komunikácia), pri ktorých využíval kontakty nadobudnuté počas svojej činnosti, okrem iných aj kontakty nadobudnuté v rámci členstva v expertných skupinách EDPB.⁵² Zo správy 2020 jednoznačne vyplýva, že úrad v otázke prevádzkovania kamerových zariadení riešil otázky týkajúce sa videozáznamov snímajúcich verejné priestranstvo. Na základe správy 2020 úradu je teda možné vyvodiť, že úrad na základe odpovedí prostredníctvom systému IMI alebo na základe konzultácií, právneho názoru ostatných dozorných orgánov iných členských štátov, na základe emailových odpovedí či písomných a telefonických komunikácií dospel k záverom, ktoré aplikoval do výsledného dokumentu z kontrolnej akcie vo vzťahu k prevádzkovateľovi, ktorá by mala predstavovať preukázateľné kontrolné zistenie vo forme protokolu alebo zistenie, že k pochybeniu nedošlo vo forme záznamu. V tej súvislosti vyvstáva otázka, či je možné, aby úrad ukončil kontrolu protokolom s preukázateľnými kontrolnými zisteniami vo veci bez platnej a účinnej právnej úpravy. Odpoveď v systéme IMI, ani konzultácie, právny názor ostatných dozorných orgánov iných členských štátov, emailové odpovede či písomné alebo telefonické konzultácie podľa slovenského právneho poriadku nepredstavujú záväzné vnútroštátne právne normy. Tak ako rozhodnutia ESĽP nie sú priamo záväzné pre slovenské súdy, tak nie sú záväzné ani pre úrad a ani pre prevádzkovateľov, sprostredkovateľov a dotknuté osoby. Úrad ako správny orgán by mal postupovať najmä v súlade s nariadením 2016/679, so zákonom č. 18/2018 Z. z., s vyhláškou

⁴⁹ Správa o stave ochrany osobných údajov za rok 2020. Dostupné na: https://dataprotection.gov.sk/uouu/sites/default/files/sprava_o_stave_ochrany_osobnych_udajov_za_rok_2020.pdf.

⁵⁰ Správa o stave ochrany osobných údajov za rok 2020. Dostupné na: https://dataprotection.gov.sk/uouu/sites/default/files/sprava_o_stave_ochrany_osobnych_udajov_za_rok_2020.pdf, s. 32.

⁵¹ Pozn. IMI je skratka pre Informačný systém vnútorného trhu. Dostupné na: https://ec.europa.eu/internal_market/imi-net/training/what_is_imi_sk.html.

⁵² Správa o stave ochrany osobných údajov za rok 2020. Dostupné na: https://dataprotection.gov.sk/uouu/sites/default/files/sprava_o_stave_ochrany_osobnych_udajov_za_rok_2020.pdf, s. 35.

č. 158/2018 Z. z. a s inými všeobecne záväznými právnymi normami. Preukázateľné kontrolné zistenia by mali byť posudzované vo vzťahu k stavu účinnému v čase predpokladaného porušenia ochrany osobných údajov. Ak úrad zmocnený zákonom na rozhodovanie o právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb vrátane rozhodovania o porušení všeobecných právnych predpisov, súčasne s autoritatívnym konštatovaním porušenia právnej normy zároveň nevysloví, akým konkrétnym konaním sa fyzická alebo právnická osoba konštatovaného porušenia zákonného pravidla dopustila (pozn. a podľa akej právnej úpravy), je takýto postup možné označiť ako neprimeraný a svojvoľný zásah do práv fyzických a právnických osôb ako adresátov právnych noriem. S ohľadom na to, aby sa úrad do budúcnosti mohol vyvarovať uvedeného protiprávneho konania, je nevyhnutné takéto konanie presne pomenovať a identifikovať. Rozhodovanie o vine a o ukladaní opatrení a sankcií nemá byť samoučelné. Úrad má takýmto rozhodovaním, ktoré mu bolo zverené, sledovať a naplňovať primárny cieľ, ktorým je dosiahnutie zákonnosti v oblasti spracúvania osobných údajov⁵³ a s nimi súvisiacich vzťahov. S rozsudkom Najvyššieho súdu sp. zn. 10Sžk/18/2019 sa plne stotožňujeme. Momentálne sa javí, aj z pohľadu rozhodovacej činnosti súdov, že v podmienkach Slovenskej republiky do značnej miery absentuje implementácia výstupov EDPB na vnútroštátnej úrovni, tak aby boli vhodne inkorporované vzhľadom na existujúce vnútroštátne právo. Špecifická právna úprava stanovujúca podmienky a kritériá spracúvania osobných údajov prostredníctvom kamerových zariadení neexistuje, pričom právna úprava všeobecného charakteru, priamo aplikovateľná, oslávila svoje piate výročie a judikatúra v danej veci je pomerne konzistentná. Ak nedokáže Slovenská republika v uvedenom časovom rámci vhodne reagovať, ako sa potom plánuje právne vyrovnáť s novými trendmi a otvorenými otázkami, ktoré sú aktuálne diskutované v oblasti ochrany osobných údajov na medzinárodných fórach, napr. systémami ako ChatGPT od OpenAI, Copilot od GitHubu alebo Bard od Google?⁵⁴

Záver

Napriek skutočnosti, že usmernenia a odporúčania EDPB predstavujú v podstate interpretáciu nariadenia 2016/679, nastolená hypotéza sa nepotvrdila. Usmernenia a odporúčania EDPB nie je možné považovať za priamo záväzné voči prevádzkovateľom a dotknutým osobám. Bez použitia inkorporačných alebo adaptačných národných legislatívnych mechanizmov nie je možné vynucovať od prevádzkovateľov a sprostredkovateľov ich dodržiavanie. Aplikačná prax úradu síce vyvoláva domnienku zvyšovania vplyvu EDPB v oblasti ochrany osobných údajov priamo najmä na prevádzkovateľov a sprostredkovateľov. Napriek tomu na základe uvedených skutočností a súvislostí konštatujeme, že usmernenia EDPB bez inkorporácie alebo adaptácie do právnej úpravy členského štátu formou vnútroštátnych právnych noriem nie sú záväzné a nie je možné vynucovať ich

⁵³ Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn.: 10Sžk/18/2019.

⁵⁴ WIEWIÓROWSKI, W., *ENISA Annual Privacy Forum. Konferencia Výročné fórum o ochrane osobných údajov*, 2023, 1. – 2. júna 2023, Lyon, Francúzsko. Dostupné na: <https://privacyforum.eu/programme>.

uplatňovanie prevádzkovateľmi, sprostredkovateľmi a dotknutými osobami. Vydaním vyhlášok a výnosov v Slovenskej republike upravujúcich prevádzkovanie kamerových systémov prevádzkovateľmi vo väzbe na ochranu osobných údajov by nedošlo k zavádzaniu opatrení, ktoré by mohli ovplyvniť právomoc súdov rozhodovať o akejkoľvek otázke týkajúcej sa výkladu nariadenia 2016/679 a ktorá by zakrývala povahu nariadenia 2016/679, pretože to stanovuje len všeobecné rámce na rozhodovanie.

Literatúra

- BEŇOVÁ, S. Aktuálna judikatúra ESEP v oblasti monitorovania zamestnancov. In *Zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie Bratislavské právnické fórum 2020*. Bratislava : Právnická fakulta Univerzita Komenského v Bratislave, 2020, s. 62
- BERTOTHY, J. a kol. *Všeobecné nariadenie o ochrane osobných údajov*. Praha : C. H. Beck, 2018
- Bulletin oddelenia dokumentácie, analytiky a komparatistiky kancelárie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, č. 1 – 2/2018, VII. ročník, Prehľad judikatúry ESEP, s. 57. Dostupné na: <https://www.nsud.sk/data/attachment/69121.4b26ea.pdf>
- Druhy právnych predpisov, dostupné na: https://commission.europa.eu/law/law-making-process/types-eu-law_sk
- FOJT, D. Přípustnost důkazů soukromnou zvukovou či obrazovou nahrávkou v trestním řízení v aplikační praxi. In *Zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie Bratislavské právnické fórum 2019*. Bratislava : Právnická fakulta Univerzita Komenského v Bratislave, 2019, s. 61
- HUDECOVÁ, I., CYPRICHOVÁ, A., MAKATURA, I. a kol. *Nariadenie o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov/GDPR. Veľký komentár*. 2. zväzok. 2. vyd. Žilina : Eurokódex, 2020
- Informačný systém vnútorného trhu. Dostupné na: https://ec.europa.eu/internal_market/imi-net/training/what_is_imi_sk.html
- JANČIŮŤ, L. Medzinárodný zákon o ochrane osobných údajov. In *Medzinárodný zákon o ochrane osobných údajov*. Zväzok 10. 1. vyd., 1. február 2020. Dostupné na: <https://doi.org/10.1093/idpl/izp201>
- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES.
- POTÁŠCH, P. (Vnútorá) integrita orgánu verejnej správy a legitímne očakávanie ako elementy činnosti správnych orgánov v kontexte súdneho prieskumu (Anglicko/Slovenská republika) – interpretačná komparácia, 2019. Dostupné na: <https://www.epi.sk/odborny-clanok/vnutorna-integrita-organu-verejnej-spravy-a-legitimne-ocakavania-ako-elementy-cinnosti-spravnych-organov-v-kontexte-sudneho-prieskumu-anglicko-slovenska-republika-interpretacna-komparacia.htm>
- Rokovací poriadok Európskeho výboru pre ochranu údajov, s. 7. Dostupné na: https://edpb.europa.eu/sites/default/files/files/file1/edpb_rop2_adopted_23112018_sk_0.pdf
- Rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci López Ribalda and Others v. Spain [GC] no.1874/13 a 8567/13, zo dňa 9. 1. 2018
- Rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Perry v. the United Kingdom no. 63737/00, zo dňa 17. 7. 2003
- Rozsudok S & Marper proti Spojenému kráľovstvu (veľká komora) zo 4. decembra 2008, č. 30562/04 a 30566/04.
- Rozsudok Súdneho dvora vo veci Hauptzollamt Bremen-Freihafen proti Waren-Import-Gesellschaft Krohn & Co. z 18. júna 1970. - Prípady 74-69, bod 9. Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TX-T/?uri=CELEX:61969CJ0074>
- Rozsudok Súdneho dvora vo veci Fratelli Variola S.p.A. contre Administration des finances italienne C-34/73 zo dňa 10. 10. 1973. Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/ALL/?uri=CELEX:61973CJ0034>
- Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 10Sžk/18/2019
- SIMAN, M., SLAŠŤAN, M. *Právo Európskej únie, inštitucionálny systém a právny poriadok Únie s judikatúrou*. Bratislava : Euroiuris, 2012, s. 347

- SVÁK, J. Obmedzovanie práva na zhromažďovanie v krízovej situácii. In *Justičná revue*. 2022, č. 5, s. 665
- SVÁK, J. Osobné údaje v pasci verejných registrov. In *Justičná revue*. 2023, č. 5, s. 697
- Smernica Európskeho parlamentu a Rady 95/46/EHS z 24. októbra 1995 o ochrane fyzických osôb pri spracovaní osobných údajov a voľnom pohybe týchto údajov
- Správa o stave ochrany osobných údajov za rok 2020. Dostupné na: https://dataprotection.gov.sk/uouu/sites/default/files/sprava_o_stave_ochrany_osobnych_udajov_za_rok_2020.pdf
- Správa o stave ochrany osobných údajov za rok 2021. Dostupné na: https://dataprotection.gov.sk/uouu/sites/default/files/sprava_o_stave_ochrany_osobnych_udajov_za_rok_2021.pdf
- Usmernenia 3/2019 k spracúvaniu osobných údajov prostredníctvom kamerových zariadení, verzia 2.0, Prijaté 29. januára 2020. Dostupné na: https://dataprotection.gov.sk/uouu/sites/default/files/usmernenia_k_spracuvaniu_osobnych_udajov_prostrednictvom_kamerovych_zariadeni_v_2.1.pdf
- VALENTOVÁ, T., BIRNSTEIN, M., GOLAIS, J. *GDPR/Všeobecné nariadenie o ochrane osobných údajov. Zákon o ochrane osobných údajov. Praktický komentár*. 1. vyd., Bratislava : Wolters Kluwer SR, 2018
- WAHL, T. *EDPB: Data Protection Guidelines on Video Surveillance, 4 May 2020*. Dostupné na: <https://eucrim.eu/news/edpb-data-protection-guidelines-video-surveillance/>
- WIEWIÓROWSKI, W. *ENISA Annual Privacy Forum. Konferencia Výročné fórum o ochrane osobných údajov 2023, 1. – 2. júna 2023*. Lyon, Francúzsko. Dostupné na: <https://privacyforum.eu/programme>
- Zoznam spracovateľských operácií podliehajúcich posúdeniu vplyvu na ochranu osobných údajov Slovenskej republiky. Dostupné na: https://dataprotection.gov.sk/uouu/sites/default/files/zoznam_spracovatelських_operacii_ktore_podliehaju_posudeniuvplyvu.pdf